

KUNTATIIMI

JÄSENTIEDOTE

KESÄKUU

Kohti syksyn työmarkkinamyrskyä? sivu 1
Sote- ja maakuntauudistus: Moni asia avoinna sivu 2 Ei pelkästään sotea! sivu 3
Jukon luottamusmieskautta kunnissa jatkettiin vuodelle sivu 3
Juko on julkisalan akavalaisten edunvalvoja sivu 3
Mitä sote tarkoittaa kuntien koulutetuille? sivu 4
Syyhygienisti Arto Koskela: Lisää terveyttä! sivu 5

KUVA: ISTOCK

PÄÄKIRJOITUS

Kohti syksyn työmarkkinamyrskyä?

Kesän korvalla 2016 suomalaisille työmarkkinoille aikaansaatu kilpailukykysovimuskausi alkaa pikku hiljaa kääntyä loppuilleen. Syksyllä ensimmäisenä neuvottelupöytään ovat astumassa eräät keskeisimmät vientisektorit.

Kuntasektorin nykyiset työ- ja virkaehtosopimukset ovat voimassa vuodenvaihteen yli tammikuun loppuun 2018 saakka. Sama koskee myös muuta julkista sektoria. Alkusuksystä on joka tapauksessa käynnistymässä puhdas liitto-kierros, jonka aikana muodostuvat raamit lienevät jo varsin hyvin selvillä siinä vaiheessa, kun kuntasektorilla asetetaan neuvottelupöytään. Neuvottelemaan päästään pitkästä aikaa tilanteesta, jossa Suomen yleinen taloudellinen vire on varsin positiivinen. Selvää on, että työntekijäpuolen vastuunkanto ja maltillisuus ovat kuluneina laihoina vuosina olleet mahdollistamassa uutta taloudellista nousua.

Kuntatyönantajien edustajat ovat kuluneen kevään aikana jo useampaan otteeseen ehtineet korostaa palkkamalltia ja palkankorotusvaran pienuutta. On selvää, että Suomen taloudellista elpymistä tulee kaikin keinoin tukea, mutta yhtä selvää on myös se, että työnantajien perinteisiin ja sopimuskierrroksesta toiseen toistuviin teemoihin kuuluvat palkkamallti ja palkankorotusvaran olemattomuus.

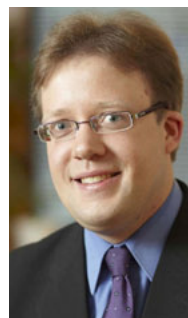
Selkeänä jukolaisena kantana loppusuksyn neuvotteluille on, että yksityisen ja julkisen sektorin palkkaerot eivät voi

kasvaa yksityisen sektorin eduksi ja että julkisen sektorin neuvotteluja ei tule kahlita yksityiseen sektoriin. Julkisen sektorin palkkaeroa yksityiseen tulee korjata palkkaohjelmilla ja asian toteutumiseen tulee saada myös riittävä seuranta.

Virka- ja työehtosopimusneuvotteluiden ohella maakuntauudistus tulee olemaan syksyn 2017 aikana keskeisesti esillä kuntasektorilla. Tämänhetkisen tiedon mukaan uusia maakuntia valmisteleva väliaikaishallinto pääsee aloittamaan työnsä vasta syksyn 2017 aikana, aikaisintaan 1.10.2017 lukien. Väliaikaishallintojen aloitusajankohdasta riippumatta nimenomaan jukolaiset ammattiryhmät tulevat olemaan keskeisessä asemassa maakuntien valmistelutyössä. Siitä syystä tässä Kuntatiimin numerossa käydään

eri näkökulmista läpi maakuntauudistuksen tilaa.

Toivotan omasta ja koko Kuntatiimin puolesta kaikille lukijoille leppoisaa ja aurinkoista kesäaikaa!

Petri Toiviainen

neuvottelupäällikkö

Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut ry

Moni asia avoinna

Sote- ja maakuntauudistuksen valmistelu etenee.
Akavalaiden jäsenten puolta uudistuksessa pitää JUKO.
Aikataulu on viivästynyt ja moni asia vielä auki.

KUVA: ISTOCK

Sote- ja maakuntauudistukseen liittyvän lainsäädännön käsitteily on tällä hetkellä eduskunnan valiokuntakäsittelyssä. Julkisan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO on lausunnoissaan kiinnittänyt toistuvasti huomion henkilöstön asemaan liittyviin ongelmakohtiin sekä puutteelliseen vaikutusarviointiin.

Vaikka lakiesityksiin on kirjattu, että mittavat henkilöstösiirrot käsitellään liikkeenluovutuksen periaatteilla, moni kysymys on tästä huolimatta edelleen avoinna. Kokonaisuudessaan maakuntiin siirtyy yli 200 000 työntekijää, joista kuntasektorin akavalaisia on reilut 40 000.

Väliaikaishallinto käyntiin vasta syksyllä

Maakuntien väliaikaisten valmistelu-toimielinten kokoaminen on suurimassa osassa maakuntia jo käynnissä, vaikka lakeja ei saatu hyväksytyä niin, että valmisteluelimet olisivat voineet aloittaa jo heinäkuussa. Tällä hetkellä arviot väliaikaisten valmistelutoimielinten toiminnan käynnistymisestä liikkuvat syys-lokakuussa 2017.

Nimeämispyyntöjä väliaikaishallinnon aikaisten yhteistoimintaelinten perustamiseksi on jo joissakin maakunnissa liikkeellä. JUKOn pääluottamusmiehiä on ohjeistettu kokoamaan oman alueensa luottamusmiestieverkostot kuntoon siten, että kuhunkin maakuntaan nimetään yksi (pääluottamusmies) koordinaattori, joka jatkossa toimii viestinviejänä niin JUKOn toimiston kuin paikallisten luottamusmiestenkin välillä.

Yhteistoimintaelimen kokoonpanossa tulee noudattaa vähintään työnantajaa edustavan KT:n ja palkansaajia edustavien pääsopijajärjestöjen yhdessä sopimaa 2+2+2 -periaatetta, jonka mukaan jokaisesta pääsopijajärjestöstä on kaksi edustajaa. Oma JUKO on yksi pääsopijajärjestöistä. Lisäksi JUKOn osalta tulee huomioida, että myös valtiolta siirtyvän henkilöstön edustaja tulee kuulluksi.

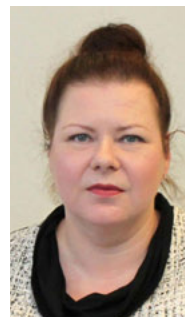
JUKOon uusi toimielin: maakunnan neuvottelukunta

Myös JUKOn omaa organisaatioita vahvistetaan. JUKOn hallitus nimesi 13.6.2017 maakunnan neuvottelukun-

nan, jossa tullaan jatkossa käsittelemään sote- ja maakuntauudistukseen liittyviä kysymyksiä.

Uusi maakunnan neuvottelukunta vastaa paikallisesta, maakuntatason neuvottelutoiminnasta ja yhteistoiminnasta sekä luottamusmiestoiminnasta ja osallistumisjärjestelmästä. Neuvottelukunta koordinoi maakuntien jukolaista toimintaa ja yhteistyötä mukaan lukien järjestö- eli työtaisteluvalmiuden ylläpito.

Erityisen tärkeänä tehtävänä maakunnan neuvottelukunnalla on valmistella kunkin sopimuskauden neuvottelutavoitteet kuultuaan jäsenjärjestöjä sekä päättää virka- tai työehtosopimusta koskevan neuvottelutuloksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä. ■

Minna Holm
Julkisalan
koulutettujen
neuvottelujärjestö
JUKO ry

Ei pelkästään sotea!

Sote- ja maakuntauudistuksessa helposti unohtuu, että muutoksessa on kyse muustakin kuin sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisesta. Vaikka henkilömäärällä mitattuna 200 000 sote-henkilöä on selvästi suurin ryhmä, niin uudistus koskettaa monia muitakin tehtäviä.

Kunnista ja kuntayhtymistä siirtyy sote-henkilöstön lisäksi maakuntiin mm. ympäristöterveydenhuollon ja maataloushallinnon henkilöstö. Lisäksi maakuntiin siirtyy nykyisten maakuntien liittojen henkilöstö.

Valtiolta siirtyvät huomioon

Maakuntauudistuksen yhteydessä laitetaan uusiksi samalla myös valtion

aluehallinto ja osin myös keskusvirasto-tehtäviä. Maakunnille siirtyy suurin osa lakkautettavien ELY-keskusten ja TE-toimistojen tehtävistä. Samassa yhteydessä valtiolle perustetaan uusi valtion lupa- ja valvontavirasto, joka koostuu pääasiassa nykyisen Aluehallintoviraston ja Valviran tehtävistä. Uuteen virastoon siirtyy tehtäviä myös ELY-keskuksista. Nämä muutokset koskevat lähes 7 000 valtiolla työskentelevää henkilöä.

Koska suurin osa maakuntiin siirtyvistä tulee sote-sektorilta, on suuri riski, että muun henkilöstön erityiskysymykset jäävät valmistelussa huomiotta. Kunnan ja valtion virka- ja työehtosopimukset eroavat osin toisistaan. Merkittäviä eroja on mm.

palkkausjärjestelmissä sekä matkustamiseen liittyvissä korvausperusteissa.

Valtiolta maakuntiin siirtyville uudistus tarkoittaa suurta muutosta myös toimintakulttuurissa. Valtion tuulosohjattu virasto poikkeaa toimintaperiaatteeltaan merkittävästi itsehallinnollisesti toimivasta maakunnasta. Yleiskatteellisilla maakunnilla on merkittävästi vapaammat kädet rahoituksensa käytössä kuin budjettivaltioon kuuluvassa virastossa. Itsehallinto ja rahoituksen yleiskatteellisuus voivat tuoda myös epävakautta eri tehtävissä tarvittaviin henkilöstömääriin. ■

Mari Raininko
neuvottelupäällikkö
Agronomiliitto ry

Jukon luottamusmieskausia kunnissa jatkettiin vuodella

JUKOn kunnan neuvottelukunta päätti huhtikuussa jatkaa kuntien ja kuntayhtymien luottamusmieskausia vuodella 31.7.2019 saakka. Kauden jatkamisen perusteena on maakuntien perustaminen ja uusi sote-rakenne 1.1.2019 lukien. Mikäli uudistuksen aikataulu muuttuu, neuvottelukunta arvioi tilanteen uudelleen.

Mikäli pääluottamusmies tai luottamusmies ei jatka tehtävässään jatkettua luottamusmieskauden 1.8.2019 loppuun saakka, järjestetään vaali uuden luottamus-

miehen valitsemiseksi. Ohjeistus JUKOn kuntasektorin vaaliohjeessa (<http://www.juko.fi/kunta/materiaalipankki/vaaliohje/>).

Maakuntiin siirtyvien JUKOn pää-luottamusmiesten ja luottamusmiesten osalta luottamusmieskausi ja luottamusmiesvaali tullaan ohjeistamaan myöhemmin erikseen. Lisätietoa järjestöpäällikkö Jarmo Niskaselta (jarmo.niskanen@juko.fi). ■

JUKO®

on julkisalan akavalaisten edunvalvoja

Julkisalan koulutettujen neuvottelijajärjestö JUKO neuvottelee valtakunnallisena pääsopijajärjestönä julkisen sektorin ja näihin verrattavissa olevien alojen akavalaisten virka- ja työehtosopimukset, joissa sovitaan palkoista ja muista palvelussuhteen ehtoista.

JUKO edustaa jäsenyhdistysten kautta yhteensä yli 200 000 akavalaista.

JUKOlla on yli 3 800 luottamusmiestä, jotka neuvottelevat työnantajien kanssa työpaikoilla ja avustavat jäseniä työ- ja virkasuhteen kysymyksiä.

JUKOssa sektorikohtaisesti toimivat neuvottelukunnat päättävät sektorinsa virka- ja työehtosopimuksista. Sektorit ovat kirkko, kunta, valtio ja yliopisto. Näiden neljän rinnalle viidenneksi sektoriksi nousee nyt maakunta; maakunnan neuvottelukunta on JUKOn uusin toimielin. ■

Mitä sote tarkoittaa kuntien koulutetuille?

Kuinka paljon kuntien korkeakoulutettuja työntekijöitä siirtyy maakuntiin?

Kymmeniätuhansia. Maakuntien palvelukseen siirtyä kunnista ja kuntayhtymistä yli 200 000 työntekijää, ja heistä jukolaisia eli julkisalan koulutettuja on yli 40 000. Lukua on vaikea sanoa tarkasti, sillä kunnilla on erilaisia tapoja tilastoida toimialoja.

Keitä he ovat?

Valtaosa siirtyvästä henkilöstöstä on sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöä. Korkeasti koulutettuja heistä ovat esimerkiksi sosiaali- ja terveyskeskusten lääkärit, eläinlääkärit, sosiaalityöntekijät, sosiaaliohjaajat, terveydenhoitajat, työterveyshoitajat, sairaanhoitajat ja erilaisissa esimies- ja johtotason tehtävissä työskentelevät. Tukipalvelu- ja hallinto- ja henkilöstön siirtymiseen liittyvät kysymykset ovat vielä osittain auki. Ne työntekijät siirtyvät, joiden työtehtävistä vähintään puolet kohdistuu sote-organisaatioon, sanoo neuvottelupäällikkö **Henrika Nybondas-Kangas** KT Kuntatyönantajista. – Ylittyykö tuo 50 prosenttia, onko ylipäättään siirtyvien toimintojen piirissä vai onko jäämässä kuntaan, jatkuuko työ ja minkä muotoisena, hän luettelee tukipalveluissa työskentelevien huolia ja avoimia kysymyksiä.

Mitä muutos tarkoittaa työsuhteille?

Henkilöstö siirtyy maakuntiin vanhoina työntekijöinä tamikuussa 2019. Siirtymähetkellä voimassa olevat palvelussuhteiden oikeudet ja velvollisuudet sekä myös mahdolliset eläke-etuudet säilyvät.

Mitä muutos tarkoittaa arjessa?

Muutos ei tarkoita työn arjessa välttämättä mitään. Asiakkaalle tai työntekijän jokapäiväiseen työhön ei tee ehkä suurta muutosta, jos vanhan terveyskeskuksen nimi onkin sotekeskus ja sitä hallinnoikin kunnan sijaan maakunta.

Keitä kuntien korkeakoulutetuista muutos huolettaa?

Muutos kuormittaa etenkin heitä, joiden tilanne on epävarmin.

– Muutoksen suuruus riippuu siitä, missä ammattiryhmässä työskentelee, huomauttaa **Timo Aronkytö**, soteuudistuksen muutosjohtaja Uudenmaan liitosta.

Maakuntien palvelukseen siirtyvistä lääkäreistä ja sosiaalityöntekijöistä monet ajattelevat, että eivät työt tule muutoksessa mihinkään loppumaan, Aronkytö sanoo.

Mutta etenkin tukipalveluhenkilöstön, kuten taloushallinnossa työskentelevien, joukossa on epätietoisuutta.

Onko vaikuttamiseen riittävästi aikaa?

Tulevat muutokset aiheuttavat henkilöstölle suurta epävarmuutta työtehtävien, toimipaikkojen ja palvelussuhteen

ehtojen suhteen, joten JUKO ry haluaa saada henkilöstön edustajat tiiviisti mukaan jo esivalmisteluvaiheeseen.

– Ensi keväänä on tärkein vaikuttamisen aika, silloin kannattaa vaikuttaa. Vasta silloin neuvotellaan palvelussuhteen ehdoista, Aronkytö Uudenmaan liitosta sanoo. Aronkytö rauhoittelee, että aikaa vaikuttamiseen on vielä aivan riittävästi, sillä suunnittelu on vasta alustavaa. Toisaalta hän on varma siitä, että jossain vaiheessa tulee joka tapauksessa hoppu, sillä muutos on nopea ja työntekijöitä paljon.

Mitä valinnanvapaus sosiaali- ja terveyspalveluissa tarkoittaa henkilöstölle?

Viimeistään heinäkuussa 2019 asiakkaan pitäisi voida valita nykyistä vapaammin sosiaali- ja terveyskeskuksensa.

– Valinnanvapaus aiheuttaa kaikille harmaita hiuksia: millaista maakuntakonsernia rakennetaan, mikä on oma työnantaja ja työpaikka, onko töissä liikelaitoksessa vai osakeyhtiössä, onko muutoksella vaikutusta palkkatasoon tai omaan esimieheen, Nybondas-Kangas KT Kuntatyönantajista luettelee. Valinnanvapauden toteutumisesta tiedetään vielä niin vähän, että vastauksia on mahdotonta antaa.

Miksi vastauksia on vielä niin vähän?

Juuri kukaan ei tiedä tämän enempää. – Työnantajan näkökulmasta perusviesti on se, että tämä on aivan uusi tilanne. Laki on eduskunnan käsittelyssä, eikä kukaan pysty antamaan kunnolla vastauksia, ennen kuin tiedetään, mitä sieltä tulee ulos, Nybondas-Kangas sanoo. Aluksi perustetaan maakuntien väliaikaishallinto, ja vasta sitten luovuttavat työnantajat alkavat aidosti pohtia niitä siirtyviä vakansseja. – Aitoa neuvotteluyhteyttä ei vielä ole, koska väliaikaishallintoa ei ole. Kaikki sutii kuopissaan. Työntekijälle tilanne on siitäkin syystä epävarma.

Mitä kunnan koulutettu työntekijä voi tehdä nyt?

– Juuri nyt yksittäiselle työntekijälle tärkeää olisi ylipäättään seurata muutosta, yrittää ymmärtää sitä ja antaa palautetta, Aronkytö sanoo.

Yksi tapa, jolla asioihin pystyy vaikuttamaan, on se, että on järjestäytynyt liittoon, Nybondas-Kangas muistuttaa. Liitot myös pitävät huolta siitä, että heidän jäsenensä ovat selvillä muutoksesta.

Vaikuttaminen kannattaa aloittaa läheltä – keskustelemalla oman esimiehen ja luottamusmiehen kanssa. ■

Teksti: Veera Luoma-aho

Katso myös KT:n ja pääsopijajärjestöjen 7 kysymystä sotesta! <https://www.kt.fi/muutostuki/kt-paasopijajarjestot-vastauksia>

Syyhygienisti Arto Koskela:

Lisää terveyttä!

Työssäni mielekkäintä on saada auttaa ihmisiä. Tietoisuuden lisääminen oman alani asioista tuo monelle asiakkailleni lisää terveyttä koko loppuelämän ajaksi. Suun terveys on osa kokonais-terveyttä!

Työssäni vaikeinta on erittäin haastava ergonomia, vaikeat työasennot toistuvat jatkuvasti. Suuhygienistit työskentelevät yksin eivätkä saa avustavaa henkilökuntaa avukseen.

Tärkeimmät tiedot ja taidot liittyvät asiakkaan kohtaamiseen ja sosiaalisiin taitoihin. Vaikka olisit teknisesti kuinka hyvä, se ei riitä, jos et osaa kohdella asiakasta ja huomioida häntä kokonaisvaltaisesti hoitotilanteessa.

Suuhygienistin tulee hallita lisäksi laajasti hammaslääketieteellistä tietoa ja taitoa sekä sen soveltamista yhteistyössä hammaslääkäreiden ja erikoishammaslääkäreiden kanssa.

Valmistautuminen sote- ja maakuntauudistukseen? Työntekijän näkökulmasta tulevasta uudistuksesta tiedetään erittäin vähän käytännön asioita. Henkilöstön asema on täysin auki, työnantaja muuttuu, säilyvätkö edut? Onko kaikille työtä maakunnan palveluksessa vai pitääkö lähteä yksityiselle sektorille osaksi työaika?

Työntekijät ovat lujilla ennen muutosta, jonot pitäisi purkaa ja toiminnan muuntautua niin, että toiminta on kilpailukykyistä muihin toimijoihin nähden. ■

LIITTOJEN KUNTASEKTORIN ASIAMIEHET

Agronomiliitto

Mari Raininko, neuvottelupäällikkö
puh. (09) 2511 1642
mari.raininko@agronomiliitto.fi
www.agronomiliitto.fi

Akavan Erityisalat

Jaakko Korpisaari, asiamies
puh. 0201 235 363
jaakko.korpisaari@akavanerityisalat.fi
www.akavanerityisalat.fi

DIFF – Ingenjörerna i Finland

Emilia Juslin, asiamies
puh. 040 865 1098
emilia.juslin@diff.fi
www.diff.fi

Luonnon-, ympäristö- ja metsätieteilijöiden liitto Loimu

Kirsi-Marja Valariutta, neuvottelupäällikkö
puh. (09) 62268 544
kirsi-marja.valariutta@loimu.fi
www.loimu.fi

Suomen Arkkitehtiliitto SAFA

Tapani Wahlberg, asiamies
puh. (09) 2291 2208
tapani.wahlberg@tek.fi
www.safa.fi

Suomen Ekonomit

Ted Apter, asiamies
puh. 0400 602 439
ted.apter@ekonomit.fi
www.ekonomit.fi

Suomen Lakimiesliitto

Kirsi Venäläinen, neuvottelupäällikkö
puh. (09) 8561 0328, 050 587 3528
kirsi.venalainen@lakimiesliitto.fi
www.lakimiesliitto.fi

Tekniikan Akateemisten Liitto TEK

Tapani Wahlberg, asiamies
puh. (09) 2291 2208
tapani.wahlberg@tek.fi
www.tek.fi

Tradenomiliitto TRAL

Ville-Veikko Rantamäki, yksikönjohtaja
puh. 040 832 66 82
ville-veikko.rantamäki@tral.fi
www.tral.fi

Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut

Petri Toiviainen, neuvottelupäällikkö
puh. 010 231 0354
petri.toiviainen@yhteiskunta-ala.fi
www.yhteiskunta-ala.fi

KUKA

Arto Koskela, suuhygienisti

Töissä Kuopion kaupungin suun terveydenhuollossa, Canthian hammashoitolassa.

Työnkuva: Suuhygienistinä parodontologisessa erikoishammaslääkäritiimissä. Aiemmin myös neuvottelujärjestömme JUKOn luottamusmiehenä. Akavan Erityisaloissa Suomen Suuhygienistiliitto ry:n jäsen.

Vastaava toimittaja: Akavan Erityisalat, Jaakko Korpisaari,
p. 0201 235 363, jaakko.korpisaari@akavanerityisalat.fi
Kuntatiimin toimitus: Akavan Erityisalojen viestintä
Ilmestyminen vuonna 2017:
maaliskuu, kesäkuu, lokakuu, joulukuu
Osoitteenmuutokset: Jäsenliitto